

خلاصه مدیریتی

کرونا و آزمون نظام‌های سلامت

■ مهدی مختاری

جدیدی برای رتبه‌بندی نظام‌های سلامت در دنیا ایجاد کرد. در معیارهای جدید باید به جنبه‌های تاب‌آوری به‌خصوص تاب‌آوری اجتماعی نظام سلامت در مقابل بحران‌های ناشی از بیماری‌های نوپدید و بازپدید توجه جدی شود.

یک نظام سلامت با دارا بودن نظام مراقبت صحیح باید بتواند در بدو ورود بیماری به کشور آن را شناسایی و قبل از رسیدن به مراحل پیشرفته، به نظام سلامت کشور اعلام کند. با عبور کشور از وضعیت پیک بیماری کرونا و آرام‌تر شدن اوضاع می‌توان عملکرد نظام سلامت را در واکنش به کرونا مورد بررسی مختصر و اولیه قرار داد. گفتنی است بررسی دقیق‌تر و کامل‌تر نظام سلامت نیازمند اقدامات جامع‌تری است.

در ایران نخستین مرگ رسمی ناشی از بیماری کووید-۱۹ (COVID-۱۹) در ۱۹ فوریه ۲۰۲۰ اعلام شد. تا

در نظام سلامت داشت؛ به طوری که حتی در ۴۰ کشور اول هم قرار نمی‌گرفت. پرسش مطرح این است که «آیا عملکرد کشورها در مقابل کرونا با جایگاه آن‌ها در رتبه‌بندی‌های سلامت تناسب داشته است؟»

در همه‌گیری کرونا ناکارایی بسیاری از کشورهایی اثبات گشت که گفته می‌شد نظام سلامت مناسبی دارند؛ کشورهایی مثل انگلستان و ایتالیا که نظام سلامت آن‌ها در رتبه‌های اول تا پنجم دنیا قرار داشت، اما عملکرد خوبی در پیشگیری از کرونا نداشتند. در عوض کشورهایی مثل هنگ‌کنگ، کره جنوبی، سنگاپور و به‌ویژه ویتنام عملکرد خوبی در پیشگیری و کنترل کرونا داشتند. در کنار این، عملکرد آمریکا در مواجهه با کرونا بسیار بد بود که با توجه به عملکرد نظام سلامت آمریکا دوران انتظار هم نبود.

بنابراین کرونا ثابت کرد که باید معیارهای

از صدها سال پیش همه‌گیری‌های آنفلوآنزا در فواصل ۱۰ تا ۵۰ ساله اتفاق افتاده است. در سال ۲۰۰۳ بیماری مسری "H5N1" در سراسر آسیا، اروپای شرقی، خاورمیانه و آفریقا شروع به گسترش کرد و از آن زمان توجه جهان به این ویروس معطوف شد؛ زیرا بیشترین پتانسیل را برای ایجاد همه‌گیری آنفلوآنزاهای بعدی داشته است.

طبق دسته‌بندی مرسوم در دنیا سه دسته نظام سلامت وجود داشت: نظام سلامت «بیسمارکی» (بر پایه بیمه اجتماعی)، نظام سلامت «بورج» (طب ملی) و نظام سلامت «آزاد یا آمریکایی». در دسته‌بندی‌های مختلفی که در دنیا وجود داشت، عمده کشورهای اروپای غربی و کشورهای صنعتی، رتبه‌های اول تا بیستم نظام‌های سلامت را تشکیل می‌دادند. آمریکا یک استثنا بود و همیشه رتبه پایینی